

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Tiché a soudců JUDr. Filipa Havrdy a JUDr. Renáty Lukešové ve věci žalobkyně **M B**, narozené [redacted] zastoupené JUDr. Vlastislavem Karlem, advokátem se sídlem Chlumova 10, 130 85 Praha 3, proti žalované **Oblastní nemocnici Mladá Boleslav, a.s.**, nemocnici Středočeského kraje, IČ: 27256456, se sídlem třída Václava Klementa 147, 293 01 Mladá Boleslav, o zaplacení částky 328.776,- Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 25. 5. 2016, č. j. 15 C 262/2014 - 200 ve spojení s usnesením téhož soudu ze dne 7. 7. 2016, č. j. 15 C 262/2014 - 217,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích III. a IV. ve spojení s usnesením téhož soudu ze dne 7. 7. 2016, č. j. 15 C 262/2014 - 217 mění tak, že žalobkyně je povinna zaplatit České republice náhradu nákladů řízení 7.424 Kč do tří měsíců od právní moci tohoto rozsudku na účet Okresního soudu v Mladé Boleslavi.**
- II. Jinak se rozsudek soudu prvního stupně potvrzuje.**
- III. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení vzniklých před soudem prvního stupně 1.800 Kč do tří měsíců od právní moci tohoto rozsudku.**
- IV. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému náhradu nákladů odvolacího řízení 600 Kč do tří měsíců od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 7. 7. 2016, č. j. 15 C 262/2014 - 217 zamítl soud prvního stupně žalobu, kterou se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení částky 328.776 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 303.759 Kč od 21. 8. 2014 do 16. 3. 2015 a z částky 328.776 Kč od 17. 3. 2015 do zaplacení (výrok I.). Soud prvního stupně dále rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované náklady řízení v částce 1.800 Kč v třídenní lhůtě od právní moci rozsudku (výrok II.) a uložil jí rovněž povinnost nahradit náklady vzniklé České republice, a to znalečné nekryté zálohou v částce 3.950 Kč a dále znalečné za účast znalce MUDr. Šrota u jednání soudu prvního stupně, jejichž výši určí samostatným usnesením, a to v obou případech do pokladny nebo na bankovní účet soudu prvního stupně v třídenní lhůtě od právní moci rozsudku (výroky III. a IV.). Usnesením ze dne 7. 7. 2016, č. j. 15 C 262/2014 - 217 stanovil soud prvního stupně výši částky, jež je žalobkyně povinna zaplatit podle výroku IV. citovaného rozsudku částkou 3.474 Kč. Soud prvního stupně žalobu zamítl, neboť po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalovaná neporušila žádnou svoji povinnost, při léčení žalobkyně postupovala lege artis. Není tedy splněna jedna z nezbytných podmínek odpovědnosti žalované za škodu, a to existence protiprávního úkonu žalované.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolání žalobkyně. Nesouhlasila se závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná neporušila žádnou svou právní povinnost a při léčení žalobkyně postupovala lege artis. Žalobkyně argumentovala tím, že žalované nedala tzv. informovaný souhlas k provedení operace. Zdůraznila, že tato skutečnost vyšla najevo až ze znaleckého posudku MUDr. Šrota a nesouhlasila se závěrem soudu prvního stupně, že toto tvrzení uplatnila až po koncentraci řízení. Namítala, že vyšla-li tato skutečnost najevo až ze znaleckého posudku MUDr. Šrota, mohla žalobkyně tuto argumentaci použít aniž porušila zásadu koncentrace. Žalobkyně je přesvědčena o tom, že na svou obranu může použít jakoukoliv skutečnost, která na základě znaleckého posudku vyšla nebo mohla vyjít najevo. Poukázala na to, že poskytovatel zdravotních služeb má ve svém držení veškerou zdravotnickou dokumentaci, což mu poskytuje lepší možnosti obrany a ve svých důsledcích jej oproti žalujícímu zvýhodňuje. Žalobkyně sice věděla, že něco "podepsala", avšak s ohledem na časový odstup a na odbornou specifickou nelze k její tíži přičítat, že námitku absence kvalifikovaného souhlasu nevznesla již v prvotním stadiu. Jak se posléze ukázalo, žalobkyně podepsala pouze listinu označenou jako souhlas pacienta s hospitalizací a nelze přičítat k její tíži, že nevěděla, jaký je rozdíl mezi oběma souhlasy. Žalobkyně proto považuje za nesprávný závěr soudu, že již v době podání žaloby musela vědět, zda informovaný souhlas s operací udělila či nikoliv. Zdůraznila dále, že zdravotní služby lze pacientovi poskytovat pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, přičemž písemná forma souhlasu se nevyžaduje, pokud tak nestanoví jiný právní předpis nebo pokud s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb tak neurčí poskytovatel. Náležitostí tzv. informovaného souhlasu pak je, že pacient má být poučen o účelu, povaze, předpokládaném přínosu a možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotnických služeb, jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích pro pacienta, další potřebné léčbě, omezeních a doporučeních ve způsobu života. Tyto informace žalobkyně neobdržela a kvalifikovaný informovaný souhlas s operačním výkonem žalované nedala. Informovaný souhlas žalobkyně nemusel mít písemnou formu, je proto na žalované, aby prokázala, že žalobkyně jí informovaný souhlas v daném případě dala. Souhlas s hospitalizací pak absenci informovaného souhlasu pacienta nemůže nahradit. Jestliže žalobkyně nebyla poučena o alternativních možnostech léčby, nebyla seznámena s riziky,

kteřá jsou spojena s předmětným operačním zákrokem, byla možnost žalobkyně klást otázky a kvalifikovaně se rozhodnout zcela omezená. Odkázala na judikát Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1381/2013, z jehož závěrů vyplývá, že v případě absence platného informovaného souhlasu pacienta s lékařským zákrokem v důsledku nedostatečného poučení nelze dovodit odpovědnost poskytovatele zdravotních služeb automaticky, tedy bez přihlédnutí k jiným relevantním skutečnostem, přičemž za relevantní skutečnosti lze považovat například to, že pacient vzhledem ke svému zdravotnímu stavu neměl jinou možnost léčebného postupu, kdy by si stejně zvolil variantu, kterou nakonec podstoupil. To ale není případ žalobkyně. Navrhla, aby byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání žalobkyně zdůraznila, že soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav ve věci a věc posoudil správně i po právní stránce. Zcela správně soud prvního stupně uzavřel, že nedostatek informovaného souhlasu s operací začala žalobkyně tvrdit až po koncentraci řízení, tedy opožděně. Soud prvního stupně tedy zcela správně k této námitce nepřihlížel. K námitce žalobkyně, že žalovaná - zdravotnické zařízení - má přístup ke zdravotnické dokumentaci a je tak procesně zvýhodněna, zdůraznila, že zdravotnická dokumentace je podle příslušných právních předpisů (§ 53 a násl. zákona č. 372/2011 Sb.) uložena u žalované, avšak podle § 65 tohoto zákona má žalobkyně jako pacientka plné právo do své zdravotnické dokumentace nahlédnout a pořídit si případně i kopie, a to kdykoliv před podáním žaloby i poté. Dále žalovaná zdůraznila, že není pravdou, že operaci nepředcházely informovaný souhlas žalobkyně. Žalobkyně potvrdila svůj souhlas se zákrokem na jiném dokumentu, a to souhlasu s hospitalizací, kdy jediným účelem této hospitalizace bylo provedení předmětného operačního výkonu. Na této listině žalobkyně potvrdila, že byla náležitě a srozumitelně informována o důvodu její hospitalizace, způsobu léčby, vysvětlení pochopila a další otázky nemá, vysvětlení rozuměla, s hospitalizací souhlasila. Z této listiny je tedy zcela jasné, že žalobkyně byla o povaze výkonu informována a bylo pouze na jejím svobodném uvážení, zda tento zdravotní výkon podstoupí či nikoliv. Navíc se jednalo o plánovaný zdravotní výkon, kterému předcházely minimálně dvě návštěvy u lékařů (MUDr. V. [redacted] a MUDr. B. [redacted]). Žalovaná dále uvedla, že ji mrzí, že se u žalobkyně očekávaný léčebný výsledek nedostavil, ale jako i u jiných pacientů, u kterých není léčba z nějakého důvodu úspěšná nebo se dostaví nějaká komplikace, není odpovědnost zdravotnického zařízení za škodu postavena na principu absolutní objektivní odpovědnosti. Poskytovatel zdravotních služeb odpovídá za dodržení řádného léčebného postupu a nikoliv za jeho výsledek. Navrhla, aby byl rozsudek soudu prvního stupně jako správný potvrzen.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal napadený rozsudek podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 občanského soudního řádu (zák. č. 99/1963 Sb.) ve znění účinném v době vydání tohoto rozhodnutí (dále jen o.s.ř.) a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Soud prvního stupně vycházel z takto zjištěného skutkového stavu:

Žalobkyně od jara roku 2012 trpěla bolestmi a omezenou hybností levého ramene. Ošetřujícím lékařem MUDr. B. [redacted] jí byl doporučen operační zákrok - artroskopická operace levého ramene. Žalobkyně za účelem podstoupení této operace byla u žalovaného v době od 30. 8. 2012 do 1. 9. 2012 hospitalizována, přičemž dne 31. 8. 2012 byla provedena artroskopická operace jejího levého ramene. K hospitalizaci dala

žalobkyně písemný souhlas. V průběhu operace byla u žalobkyně zjištěna vrozená vada - špatně vyvinutý vazivový prstenec, proto byla provedena stabilizační operace (nařazením byl vytvořen umělý vazivový prstenec). Operační výkon proběhl standardním způsobem. Znalec hodnotil postup zdravotnického personálu žalované při operaci i hospitalizaci jako postup lege artis, žádné pochybení neshledal. Po operaci se u žalobkyně projevila značná bolestivost a ztuhlost ramenního kloubu, velký hematom v oblasti levé paže. Bolestivost v rámci operačního průběhu byly u žalobkyně nepřiměřené, bolestivost trvá dosud, aktuální obtíže žalobkyně, které spočívají i v omezené hybnosti paže, jsou pravděpodobně důsledkem tzv. Sudeckova syndromu (komplexní regionální bolestivý syndrom). Tento syndrom nelze předvídat, jedná se o vůli neovlivnitelnou nepřiměřenou reakci organismu na úraz nebo operaci, kdy syndrom se vyvíjí postupně, prvotním projevem bývá nepřiměřená bolestivost. Tento syndrom nebylo možné diagnostikovat bezprostředně po operačním výkonu.

Takto zjištěný skutkový stav odpovídá důkazům provedeným v řízení. Skutečnost, že žalobkyně byla u žalované hospitalizována ve výše uvedených dnech, byla mezi účastníky nesporná a současně byla prokázána i listinnými důkazy. Průběh operace byl prokázán listinnými důkazy (zejména operačním protokolem) a závěr, že postup žalované při operaci i při hospitalizaci byl lege artis, byl prokázán znaleckým posudkem znalce MUDr. Jaromíra Šrota. Tento znalecký posudek byl zpracován podrobně, zohlednil všechny lékařské podklady, odpovědi na soudem položené dotazy byly vyčerpávající, znalecký posudek byl zpracován fundovaně a odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že je zcela na místě z tohoto znaleckého posudku při posouzení věci vycházet.

Soud prvního stupně věc po právní stránce správně posuzoval podle občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. (dále jen obč. zák.). Byť bylo rozhodnuto již za účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., je třeba při právním hodnocení této věci postupovat podle občanského zákoníku ve znění účinném do 31.12.2013, a to podle § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., neboť ke škodné události došlo přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb.

Soud prvního stupně především zcela správně uzavřel, že nárok žalobkyně není promlčen, přičemž na vyčerpávající zdůvodnění tohoto závěru, s nímž se odvolací soud ztotožňuje, odvolací soud pro stručnost odkazuje.

Odvolací soud pak považuje za správné i další právní závěry soudu prvního stupně. Soud dovodil, že v daném případě není splněn jeden ze základních předpokladů existence občanskoprávní odpovědnosti za škodu podle § 420 odst. 1 a 2 obč. zák., a to porušení právní povinnosti na straně žalované. Povinností zdravotnického zařízení je poskytovat zdravotní služby na náležité odborné úrovni, tedy podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta a s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti, tedy lege artis. Takto žalovaná při operačním výkonu i při péči o žalobkyni při hospitalizaci postupovala, jak bylo nepochybně prokázáno znaleckým posudkem. Lze tedy uzavřít, že vzhledem k tomu, že se žalovaná při péči o žalobkyni nedopustila žádného protiprávního úkonu, není dána její odpovědnost za vzniklou škodu žalobkyni podle shora citovaného ustanovení. V podrobnostech odvolací soud odkazuje na precizní zdůvodnění právních závěrů uvedené v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.

Rovněž zcela správně soud prvního stupně uzavřel, že tvrzení o tom, že neudělila informovaný souhlas k operaci ze dne 31. 8. 2012, uplatnila žalobkyně až po koncentraci řízení. Koncentraci řízení zákon stanoví jako zásadu pro projednání všech věcí ve sporném řízení a znamená, že pro splnění povinnosti tvrzení a povinností důkazní zákon vymezuje přesný úsek řízení. Účastníci nemají právo tvrdit skutečnosti a navrhopvat důkazy kdykoliv za řízení v prvním stupni, ale jen do skončení zákonem stanovené, popřípadě soudem dodatečně poskytnuté lhůty. K později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům smí soud přihlídnout, jen jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po přípravném jednání nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést. I když nastala koncentrace řízení, soud smí přihlídnout ke skutečnostem nebo důkazům, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění rozhodujících skutečností podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. Koncentrace řízení znamená, že ke skutečnostem a důkazům, které účastník uplatnil po koncentraci řízení, soud nesmí přihlídnout, ledaže by se uplatnila některá z výjimek z koncentrace.

V projednávané věci žalobkyně od počátku řízení tvrdila, že žalovaná při péči o ni pochybila (postupovala *non lege artis*) a v tomto pochybení spatřovala protiprávní úkon žalované. Dne 25. 3. 2015 proběhlo v řízení první ústní jednání (aniž by proběhlo přípravné jednání). Koncentrace podle § 118b o. s. ř. tak nastala ze zákona skončením prvního jednání (a to i kdyby to účastníci nevěděli). V projednávané věci ale soud prvního stupně účastníky o koncentraci poučil a dokonce jim poskytl lhůtu k doplnění tvrzení a navržení důkazů. V této lhůtě žalobkyně doplnila svá tvrzení ohledně úrazů, které utrpěla před škodnou událostí, dále tvrzení k výši uplatněných nároků a navrhla důkazy k těmto tvrzením. V žalobě ani v doplnění žaloby ze dne 3. 4. 2005 netvrdila, že s operací ze dne 31. 8. 2012 nevyslovila informovaný souhlas. Tato tvrzení poprvé uvedla až ve svém vyjádření ke znaleckému posudku zpracovanému znalcem MUDr. Šrotem ze dne 14. 1. 2016, když tím reagovala na konstatování znalce uvedené ve znaleckém posudku, že informovaný souhlas s operačním výkonem, včetně všech možných perioperačních a pooperačních komplikací nebyl podepsán. Jestliže tedy žalobkyně do té doby než nastala koncentrace (do skončení soudem při prvním jednání stanovené lhůty dne 7. 4. 2015) netvrdila, že by protiprávní jednání žalované spočívalo v tom, že žalobkyni řádně a úplně neinformovala o operaci, možných komplikacích a o alternativních způsobech léčby a v důsledku toho žalobkyně neudělila k operaci informovaný souhlas, a tyto skutečnosti začala tvrdit až po koncentraci řízení, nelze k těmto jejím tvrzením přihlížet. Je nutno zdůraznit, že jde o zákonný zákaz adresovaný soudu, kdy není prostor pro soudcovo uvážení a který se promítne do rozhodnutí o věci závěrem, zda účastník splnil povinnost tvrzení a povinnost důkazní. V případě nových tvrzení žalobkyně nejde o výjimky z koncentrace řízení ve smyslu § 118b o. s. ř. Nejde totiž o skutečnost, již má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, neboť jde o zcela nové tvrzení, jež nezpochybňuje jiný důkazní prostředek nebo věrohodnost provedených důkazů. Nejde pak o skutečnost, která by nastala po prvním jednání ve věci samé nebo kterou by žalobkyně bez své viny nemohla uvést. Jak správně uvádí soud prvního stupně v rozsudku, to, zda žalobkyně udělila souhlas s operací a zda jí byly vysvětleny léčebné postupy, průběh operace, eventuálně rizika operace, musela žalobkyně vědět již v době podání žaloby, a tedy přirozeně i při prvním jednání soudu prvního stupně. V uvedení těchto tvrzení jí nic nebránilo (podle názoru odvolacího soudu tato tvrzení neuvedla proto, že souhlas k operaci dala a teprve za situace, kdy ze závěrů znaleckého posudku zjistila, že žalovaný postupoval při jejím léčení *lege artis*, začala hledat jiný důvod, o který by svůj nárok na náhradu škody na

zdraví mohla opřít). V projednávané věci nebyl dán žádný důvod k poučování účastníků podle § 118a o. s. ř. po koncentraci řízení, takže ani tímto poučením zásada koncentrace nemohla být prolomena. Odvolací soud tedy uzavírá, že k tvrzení žalobkyně o tom, že nedala informovaný souhlas k operaci, nemohl soud prvního stupně přihlédnout proto, že byl uplatněn až po koncentraci řízení. Za této situace se soud řešením této otázky zabývat nemůže. Odvolací soud pouze podotýká, že žalobkyně se k hospitalizaci za účelem provedení konkrétní operace na pracoviště žalované sama dostavila a dobrovolně ji podstoupila.

Z výše uvedených důvodů odvolací soud uzavírá, že soud prvního stupně zcela správně žalobu zamítl, proto odvolací soud ve věci samé rozsudek podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

Ve výroku o náhradě nákladů řízení státu odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil, neboť stanovil jinou lhůtu k plnění a navíc byl výrok soudem prvního stupně nesprávně formulován. Formulace výroku III. soudem prvního stupně za situace, kdy rozhodnutí obsahuje odůvodnění (jak je tomu v daném případě) je nesprávná proto, že obsahuje odůvodnění; takto formulovaný výrok má místo pouze při vydání rozhodnutí bez odůvodnění ve smyslu § 169 odst. 2 o.s.ř. a nikoli v rozsudku, kde (stejně jako ve výroku jímž se rozhoduje o věci samé) ve výroku stanoví pouze povinnost plnění, jeho výši, lhůtu a místo, kde má být plněno, důvody svého rozhodnutí uvede v odůvodnění. Jinak je však rozhodnutí soudu prvního stupně o náhradě nákladů státu věcně správné. Soud správně postupoval podle § 148 odst. 1 o. s. ř. a v řízení neúspěšné žalobkyni, u níž neshledal předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, uložil povinnost zaplatit náklady, jež České republice vznikly. Tyto náklady jsou tvořeny státem placeným znalečným v částkách 3.950 Kč a 3.474 Kč, když část přiznaného znalečného (7.000 Kč) byla uhrazena ze zálohy složené žalobkyní a státu v tomto rozsahu náklady nevznikly, neboť je neplatil. Celkem tedy vznikly státu náklady v částce 7.424 Kč a tuto částku je žalobkyně povinna zaplatit na účet Okresního soudu v Mladé Boleslavi. Odvolací soud dospěl k závěru, že vzhledem k výši částky je na místě stanovit žalobkyni lhůtu k plnění delší než zákonnou třídenní, aby si mohla opatřit finanční prostředky. Za přiměřenou lhůtu považuje odvolací soud lhůtu tří měsíců (§ 160 odst. 1 o.s.ř.).

Vzhledem k tomu, že došlo ke změně rozsudku soud prvního stupně, byť pouze v nákladovém výroku, postupoval odvolací se podle § 224 odst. 2 o.s.ř. a znovu rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně. V řízení byla plně úspěšná žalovaná, má proto podle § 142 odst. 1 právo na náhradu účelně vynaložených nákladů. Žalovaná nebyla v řízení právně zastoupena, v souladu se svým požadavkem má však právo na paušální odměnu za šest úkonů (vyjádření ve věci samé, třikrát u účasti u jednání, přičemž jedno přesahovalo 2 hodiny) ve výši 300 Kč za 1 úkon (vyhláška č. 254/2015 Sb.). Odvolací soud tuto náhradu nákladů řízení přiznal s odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13 v celkové částce 1.800 Kč, kterou je žalobkyně povinna zaplatit žalované ve stejné lhůtě a ze stejných důvodů jak bylo uvedeno v předchozím odstavci.

O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 142 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení byla úspěšná žalovaná, má proto právo na náhradu nákladů po 300 Kč za dva úkony právní služby - sepsání vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu, tedy celkem částku 600 Kč a i tuto částku je povinna

zaplatit v tříměsíční lhůtě, přičemž zde byla delší lhůta stanovena z důvodu jednotnosti plnění.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu v Mladé Boleslavi. Dovolání je přípustné v případě, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

V Praze dne 26. října 2016

JUDr. Hana Tichá v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Markéta Mandová